

FIȘA DISCIPLINEI

Istoria Bisericii Ortodoxe Române III /The History of the Romanian Orthodox Church III

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Didactică
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Istoria Bisericii Ortodoxe Române III /The History of the Romanian Orthodox Church III				Codul disciplinei	OLR3333
2.2. Titularul activităților de curs					Pr. Lect. Dr. Cosmin Cosmuța		
2.3. Titularul activităților de seminar					Pr. Lect. Dr. Cosmin Cosmuța		
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI) (se detaliază punctul 3.5. SI = 3.5.1+3.5.2.+3.5.3+3.5.4.+3.5.5+3.5.6.)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					11
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					26
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri (mai mare sau egal cu nr. total ore prevăzut în calendarul disciplinei pentru temele de control)					16
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					3
3.5.6. Alte activități [de ex.: comunicare bidirecțională cu titularul de disciplină / tutorele]					0
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				58	
3.8. Total ore pe semestru				100	
3.9. Numărul de credite				4	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Ecran de proiecție, videoproiector, laptop, flipchart, sistem audio
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală dotată cu tablă, ecran de proiecție, videoproiector, laptop

6. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	- Realizarea misiunii de propovăduire a credinței, în spirit irenic - Proiectarea și elaborarea unui discurs argumentat pe baza textelor sacre (expunere verbală și scrisă) - Enunțarea corectă a doctrinei cultului/Bisericii, precum și a mijloacelor transmise de aceasta pentru desăvârșirea persoanei și a lumii - Pastorația eficientă a credincioșilor: consilierea acestora potrivit regulilor proprii (legi, canoane), precum și a normelor morale - Analiza și interpretarea datelor, privind, istoria cultului/Bisericii și istoria religiilor - Săvârșirea ritualurilor cultice
Competențe transversale	- Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice - Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară (intra și extra teologic), pe diverse paliere ierahice, respectând principii de credință religioasă - Formularea unei strategii de optimizare a pregătirii profesionale continue, prin actualizarea conținuturilor învățării, aplicarea tehnologiilor informației și prin utilizarea limbilor străine

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	La finalul cursului studenții vor fi familiarizați cu principalele evenimente și personalități din Istoria Bisericii Ortodoxe Române;
7.2 Obiectivele specifice	- Să surprindă corect specificul evoluției istorice a Bisericii Ortodoxe Române în cadrul societății românești; - Să înțeleagă contextul în care au apărut și s-au desfășurat/dezvoltat evenimentele/personalitățile prezentate în curs; - Să dezvolte abilitățile argumentative ale studenților;

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Dezbinarea bisericească din Transilvania (1698-1701). Cauzele și urmările ei până în 1850	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
2. Mitropolia Ungrovlahiei și Eparhiile ei sufragane: Râmnic, Buzău și Argeș în sec. al XVIII-lea. Ierarhi de seamă	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
3. Episcopul Inochentie Micu și lupta sa națională	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
4. Lupta clerului și a credincioșilor din Transilvania pentru apărarea ortodoxiei în secolul al XVIII-lea	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
5. Mitropolia Moldovei și Eparhiile ei sufragane: Roman, Huși și Rădăuți în secolul al XVIII-lea. Ierarhi de seamă	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
6. Biserica Ortodoxă din Transilvania între 1761-1810	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
7. Mitropolitul Grigorie Dascălul al Țării Românești	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice

8. Mitropolitul Veniamin Costachi al Moldovei	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
9. Preoțimea ortodoxă română în secolul al XVIII-lea. Pregătirea și activitatea	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
10. Mănăstiri și viața mănăstirească din provinciile românești în secolul al XVIII-lea. Călugări cu viață îmbunătățită: Starețul Paisie și ucenicii săi. Generalități	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
11. Biserica Ortodoxă din Transilvania între 1810-1845. Episcopul Vasile Moga	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
12. Biserica Ortodoxă Română din Bucovina sub Imperiul habsburgic (1775-1918)	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
13. Mitropolitul Andrei Șaguna	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice
14. Biserica Ortodoxă Română din Basarabia sub Imperiul țarist (1812-1918)	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore fizice

Bibliografie

1. Bodogae Teodor, *Din istoria Bisericii Ortodoxe de acum 300 de ani. Sinodul de la Iași*, Sibiu, 1943.
2. Cocora Gabriel, „Mitropolitul Veniamin Costachi traducător și diortositor de cărți bisericești”, în *Biserica Ortodoxă Română*, XCIX (1981), nr. 5-6, pp. 663-668.
3. Gyemant Ladislau, *Mișcarea națională a românilor din Transilvania între anii 1790 și 1848*, București, 1986.
4. Hitchins Keith, *Ortodoxie și naționalitate. Andrei Șaguna și românii din Transilvania. 1846-1873*. Traducere din limba engleză de Pr. Prof. Aurel Jivi, București, 1995.
5. Ionașcu Ion, „Știri noi despre mitropolitul Grigorie Dascălul”, în *Biserica Ortodoxă Română*, LVI (1938), nr. 1-4, pp. 18-29.
6. Mârza Iacob, *Școală și națiune*, Cluj-Napoca, 1987.
7. Moraru Alexandru, *Dicționarul ierarhilor români și străini slujitori ai credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române*, București, Editura Basilica, 2015.
8. Mureșianu Ioan B., *Mănăstiri din Banat*, Timișoara, 1976.
9. Păcurariu Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. II, ed. a III-a, Editura Trinitas, Iași, 2006 și vol. III, ed. a III-a, Editura Trinitas, Iași, 2008.
10. Pop Ioan Aurel și colaboratorii, *Istoria Transilvaniei*, vol. II (de la 1541 până la 1711), Cluj-Napoca, 2005; vol. III (de la 1711 până în 1918), Cluj-Napoca, 2008.
11. Prodan David, *Supplex Libellus Valachorum*, București, 1967.
12. Vesa Pavel, *Episcopia Aradului. Istorie. Cultură. Mentalități (1706-1918)*, Cluj-Napoca, 2006.
13. Zamfirescu Dan și Zaharia Ciprian, *Paisianismul, un moment românesc în istoria spiritualității europene*, București, 1996.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Alte uniri religioase	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	o oră fizică
2-3. Călugărul Visarion Sarai luptător împotriva uniației	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
4-5. Sofronie de la Cioara și apărarea Ortodoxiei	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
6. Acțiunea generalului Bukow în Transilvania și urmările ei	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	o oră fizică
7-8. Alți luptători împotriva dezbinării bisericești a românilor	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
9-10. Biserica Ortodoxă din Banat și părțile Aradului până la sfârșitul secolului al XVIII-lea	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice

11-12. Viața bisericească românească în Maramureș și Bihor până la sfârșitul secolului al XVIII-lea	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
13-14. Învățământul confesional românesc din Transilvania în sec. al XIX-lea	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
Bibliografie 1. Bariț George, <i>Părți alese din istoria Transilvaniei. Pe două sute de ani în urmă</i>, Ed. a II-a, Brașov, 1993. 2. Ciurea Alexandru I., „Câteva aspecte esențiale ale regimului turco-fanariot în Istoria Bisericii Ortodoxe Române”, în <i>Biserica Ortodoxă Română</i>, LXXXIX (1971), nr. 7-8, pp. 838-843. 3. Dragomir Silviu, <i>Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII</i>, Sibiu, 1920, VIII+259 și 255 p.; Ed. II, vol. I, Cluj-Napoca, 2002, 580 p.; vol. II, 400 p. 4. Moraru Alexandru, <i>Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000</i>, vol. III, tom I și II, București, 2006. 5. Moraru Alexandru, „Mănăstirile ortodoxe din Transilvania în secolele XIV-XVIII și rolul lor în apărarea Ortodoxiei”, în vol. <i>Monahismul ortodox românesc. Istorie. Contribuții și repertorizare</i>, București, vol. I, Ed. Basilica, 2014. 6. Păcurariu Mircea, <i>Legăturile Bisericii Ortodoxe din Transilvania cu Țara Românească și Moldova în sec. XVI-XVIII</i>, Sibiu, 1968. 7. Păcurariu Mircea, „Mănăstirile ortodoxe din Țara Românească și Moldova în secolele XIV-XVIII și rolul lor în apărarea Ortodoxiei”, în vol. <i>Monahismul ortodox românesc. Istorie. Contribuții și repertorizare</i>, București, vol. I, Ed. Basilica, 2014. 8. Stăniloae Dumitru, <i>Uniatismul din Transilvania, încercare de dezmembrare a poporului român</i>, București, 1973.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

În vederea stabilirii conținuturilor cursurilor și a alegerii metodelor de predare/învățare, titularii disciplinei au ținut seama de faptul că potențialii angajatori din domeniu au nevoie de absolvenți cu o bună pregătire practică și teoretică.
--

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluare finală	Evaluare frontală/scrisă pe baza unui subiect format din 3 sau 4 puncte	70%
10.5 Seminar/laborator	Verificare pe parcurs		
	- Activitate la seminar	Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării și redactării științifice	20%
		Implicare în dezbateri	10%
10.6 Standard minim de performanță			
• Parcurgerea cursului semestrial, cu bibliografia adiacentă.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".

Data completării:
04.04.2025

Semnătura titularului de curs

P. Cosmău

Semnătura titularului de seminar

P. Cosmău

Data avizării în departament:
17.04.2025

Semnătura directorului de departament

P. Cosmău